

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/206/2015
Identifikačné číslo spisu:	1508211677
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1508211677.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Ing. J. P., bývajúcej v T., R. 8, v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Ladislavom Sirankom, advokátom so sídlom v Bratislave, Vajnorská 89, proti žalovanému Ing. D. P., bývajúcemu v H., B. XXXX/XX, o obnovu konania o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 10 C 108/2008, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. februára 2015 sp. zn. 3 Co 684/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava V uznesením zo 4. októbra 2010 č. k. 10 C 108/2008-181 zamietol návrh žalobkyne na obnovu konania vedeného na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 25 C 113/99, predmetom ktorého bol rozvod manželstva a úprava práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozsudok o rozvode manželstva je statusovým rozhodnutím, ktorého zmenu možno dosiahnuť len vôľou rozvedených manželov. Obnova konania proti takémuto rozsudku je podľa § 229 písm. a/ O. s. p. neprípustná. Zákon nepripúšťa obnovu konania ani proti rozsudkom, ktoré súd môže sám bez zachovania akejkoľvek lehoty zrušiť alebo zmeniť (§ 229 písm. b/ O. s. p.). Medzi takéto rozhodnutia patrí aj rozsudok o výchove a výžive maloletého dieťaťa, lebo podľa § 163 ods. 2 O. s. p. ho možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery. Žalobkyňou podaný návrh preto bez skúmania jeho dôvodnosti ako neprípustný zamietol.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 18. februára 2015 sp. zn. 3 Co 684/2014 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že rozsudok o rozvode manželstva a o výchove a výžive k maloletému dieťaťu na čas po rozvode nie je v zmysle § 229 O. s. p. spôsobilým predmetom obnovy konania. Z obsahu návrhu ako aj podaného odvolania nepochybne vyplýva, že žalobkyňa sa snažila zmenu tohto rozsudku dosiahnuť cestou mimoriadneho opravného prostriedku a nie podaním nového návrhu odôvodneným zmenou pomerov napriek tomu, že na neprípustnosť obnovy konania bola upozornená už

v rozhodnutiach súdov o návrhu žalobkyne na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým návrh žalobkyne na obnovu konania ako neprípustný zamietol, považoval preto za vecne správne.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala včas dovolanie žalobkyňa. Navrhla uznesenie krajského súdu a tiež okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. K prípustnosti dovolania uviedla, že konajúce súdy jej nesprávnym postupom odňali možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Existenciu uvedenej vady odôvodnila neprimeranými priet'ahmi v konaní (zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu SR z 8. augusta 2012 jej súd doručil až 20. novembra 2014), nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu (jeho dôvody považovala za nelogické a nepresvedčivé), nenariadením pojednávania a konaním bez jej prítomnosti. Dovolanie odôvodnila tiež tým, že konajúce súdy procesne pochybili, keď nevyužili zákonom im poskytnutú povinnosť konať aj bez návrhu vo veci ochrany maloletého E. podľa zmeny pomerov.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ho navrhuje pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), riadne zastúpená (§ 241 ods. 1 O. s. p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či jej dovolanie je procesne prípustné a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanoveniach § 237, § 238 a § 239 O. s. p.

V preskúmvanej veci smeruje dovolanie žalobkyne proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

V danom prípade je dovolanie podané proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na obnovu konania. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu nevykazuje znaky ani jedného z uznesení uvedených v ustanoveniach vymenovaných vyššie (nejedná sa ani o zmeňujúce uznesenie, nejde ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska odvolacieho súdu a ani o uznesenia uvedené pod písmenami a/ a b/ § 239 ods. 2 O. s. p.). Prípustnosť dovolania preto podľa § 239 O. s. p. neprichádza do úvahy.

V ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. sú vymenované vady, ktoré sú dôvodom prípustnosti dovolania smerujúceho proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, ak účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát (písm. a/ až g/). Treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania nie je založená už tým, že dovolateľ určitú vadu konania tvrdí, ale až zistením, že konanie je takou vadou skutočne postihnuté. Dovolací súd preto skúmal, či konanie pred odvolacím súdom netrpí vadami uvedenými v citovanom ustanovení, pre ktoré

by bolo možné podať proti nemu dovolanie, pričom osobitnú pozornosť zameral na vady dovolateľkou v dovolaní priamo namietané.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožnení realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Ide tu o prípady tých procesných práv patriacich účastníkom konania podľa procesných predpisov, ktoré nesprávnym postupom súdu možno účastníkovi odňať, resp. účastníka z ich realizácie vylúčiť a ktorých nápravu možno dosiahnuť zrušením dovolaním napadnutého rozhodnutia a vrátením veci súdu nižšieho stupňa na ďalšie konanie.

Právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktoré garantuje Ústava Slovenskej republiky v jej čl. 48 ods. 2 nachádza odraz vo viacerých ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku, predovšetkým v ustanovení § 6. Jeho účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa vydania rozhodnutia na štátnom orgáne tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, pričom ho možno naplniť len právoplatným rozhodnutím. Toto právo je všeobecnej povahy. Je možné ho porušiť, a to spravidla neodôvodnenou nečinnosťou štátneho orgánu, na ktorý sa osoba obrátila so žiadosťou o vydanie rozhodnutia. Tomu potom zodpovedá aj ochrana porušenia tohto práva využitím právnych prostriedkov v zmysle zákona č. 335/1991 Zb. a zákona č. 80/1992 Zb. (právo obracať sa so sťažnosťou pre prieťahy v konaní na orgány súdnej správy) a zákona č. 38/1993 Z.z. (ide o právo na podanie sťažnosti na Ústavný súd SR).

Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že nečinnosťou zo strany súdu sa vytváral stav, znemožňujúci jej uplatnenie procesných práv, ide o tvrdenie, ktoré samo osebe nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Nápravu tohto stavu možno dosiahnuť práve na základe využitia právnych prostriedkov ochrany v zmysle vyššie uvedených zákonov. Zrušením dovolaním napadnutého rozhodnutia v občianskom súdnom konaní a vrátením veci na súd nižšieho stupňa na ďalšie konanie, by sa nedosiahla (a ani nemohla dosiahnuť) náprava tohto porušeného práva. Možno preto vyvodiť, že žalobkyňou tvrdené porušenie práva, aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, nemožno bez ďalšieho považovať za dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

K tvrdeniu žalobkyne, že súdy rozhodli o jej návrhu na obnovu konania bez nariadenia pojednávania, a teda bez jej prítomnosti, čím jej odňali možnosť pred súdom konať, treba uviesť, že ak súd zamietla návrh na obnovu konania preto, že nie je prípustný, alebo preto, že ho podal niekto, kto naň nebol oprávnený, alebo preto, že je zrejme oneskorený, nemusí nariaďovať pojednávanie (§ 234 ods. 2 O. s. p.). Ide tu o taxatívny výpočet výnimiek, kedy súd môže rozhodnúť o návrhu na obnovu konania bez nariadenia pojednávania. Jednou z výnimiek je aj prípad uvedený v § 229 O. s. p., kedy zákon výslovne stanovuje neprípustnosť obnovy konania. V preskúmvanej veci súd prvého stupňa zamietol návrh na obnovu konania práve z dôvodu jeho neprípustnosti podľa tohto zákonného ustanovenia. Nemusel preto na prejednanie veci nariadiť pojednávanie.

Rovnako aj odvolací súd prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p., lebo nešlo o prípady uvedené v odseku 1 tohto zákonného ustanovenia. Konajúce súdy tým, že nenariadili na prejednanie veci, resp. na prejednanie odvolania pojednávanie, neodňali žalobkyni možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

Pokiaľ dovolateľka namietala nepreskúmateľnosť dôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.) a vzťahuje sa primerane aj na uznesenie (§ 167 ods. 2 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v oprávnom

konaní však nemá (nemusí) odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07).

V tejto súvislosti treba uviesť, že v zmysle stanoviska Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015 (jeho druhej vety) nepreskúmateľnosť rozhodnutia môže len výnimočne zakladať prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., a to ak písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu.

Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety citovaného stanoviska. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa kritériá odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., a obsahuje vysvetlenie všetkých dôvodov, ktoré boli v prejednávanej veci pre posúdenie žalobného nároku podstatné. Odôvodnenie napadnutých rozhodnutí zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia. Uvádza sa v nich skutkový stav, ktorý súdy považovali za rozhodujúci a právne predpisy, z ktorých vyvodili svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd postupoval v súlade s § 219 ods. 2 O. s. p., keď v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, pričom doplnil aj ďalšie úvahy a dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu v kontexte s uznesením súdu prvého stupňa dáva teda odpovede na relevantné otázky súvisiace s predmetom konania, preto ho dovolací súd považuje za riadne zdôvodnené, a teda za presvedčivé. Okolnosť, že táto odpoveď žalobkyňu neuspokojuje neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv, či požiadaviek žalobkyne.

Žalobkyňa preto neopodstatnene namietala, že odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

Dovolací súd nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až d/ a g/ § 237 ods. 1 O. s. p. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je. Napokon žalobkyňa vady uvedené v týchto zákonných ustanoveniach ani nenamietala.

Napokon neboli splnené ani zákonné podmienky pre postup súdu podľa § 81 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 163 ods. 2 O. s. p. tak, ako to žalobkyňa tvrdila v svojom dovolaní. Z označenia jej podaní a predovšetkým z ich obsahu totiž jednoznačne vyplýva, že v nich uvedená argumentácia, včítane zvoleného petitu, ako sa navrhuje, aby súd rozhodol, svedčí o úmysle žalobkyne domáhať sa zmeny právoplatných rozhodnutí okresného a krajského súdu formou obnovy konania. Nebol preto dôvod na procesný postup súdu v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení.

Keďže v preskúmvanej veci dovolanie žalobkyne smerovalo proti uzneseniu odvolacieho súdu, proti ktorému podľa § 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. prípustné nie je a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.).

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov konania proti žalobkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Žalovanému však v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto mu neboli

priznané.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.